

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદની ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલતમાં

સ્પે. સીવિલ એપ્લીકેશન નં.૧૧૪૨૮ ઓફ ૨૦૧૩

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.એમ. ઠાકર સહી/-

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	હા
૨	પત્રકારને રીફર કરવામાં આવશે કે નહીં?	હા
૩	શું માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની ખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	ના

=====

વિરભદ્રસિંહ હિમ્મતસીંગ સોલંકી.... અરજદાર (ઓ)

વિરુદ્ધ

કંટ્રોલીંગ ઓથોરીટી અને ર.... પ્રતિવાદીઓ

=====

ઉપસ્થિતી:

અરજદાર (ઓ) નંબર ૧ તરફે શ્રી વાચ. વી. શાહ, વકીલ

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧-૨ તરફે શ્રી અમીત બારોટ, વકીલ

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૩ તરફે વકીલ શ્રી મેહુલ એસ શાહ.

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે.એમ. ઠાકર

તારીખ:૨૧/૦૩/૨૦૧૬

મૌખિક ચુકાદો

અરજદાર તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી વાચ. વી. શાહ, પ્રતિવાદી નં.

૩ તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી મેહુલ શાહ અને પ્રતિવાદી નં. ૧ અને

૨ તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન એ.જી.પી. શ્રી બારોટને સાંભળ્યા.

૧.૧ રૂલ. વિદ્વાન એ.જી.પી. શ્રી બારોટે પ્રતિવાદી નં. ૧ અને ૨ માટે રૂલની

બજવાણી જતી કરી છે, અને વિદ્વાન વકીલ શ્રી મેહુલ શાહે પ્રતિવાદી નં. ૩ માટે

રૂલની બજવણી જતી કરી છે.

૧.૨ અરજદારના વિદ્વાન વકીલની વિનંતીથી અને વિવાદના સ્વરૂપ અને વિષયને ધ્યાનમાં રાખીને તથા પ્રતિવાદીઓના વિદ્વાન વકીલ/એ.જી.પી. ની સંમતિથી, આજે આ અરજી આખરી નિર્ણય માટે હાથ ધરવામાં આવી છે.

૨. પ્રસ્તુત અરજીમાં, અરજદારે અન્ય બાબતોની સાથે એવી પ્રાર્થના કરી છે કે:-

"૯એ] કોઈપણ કાનૂની અધિકાર વિના રકમ રોકી રાખવા/જમા રાખવા બદલ વાસ્તવિક ચૂકવણી ન થાય ત્યાં સુધી ૧૦% વૈધાનિક ચાલુ વ્યાજ સાથે ગ્રેયુઈટીની ઓછી ચૂકવાયેલી બાકી રકમ રૂ. ૨૬,૪૪૧/- ચૂકવવાનો પ્રતિવાદી બેંકને નિર્દેશ આપીને યોગ્ય રિટ, નિર્દેશ અથવા આદેશ જારી કરવાની કૃપા કરશો, કારણ કે એલ.આઈ.સી. ઓફ ઈન્ડિયાએ અગાઉથી જ ૧૭.૫.૨૦૦૩ ના રોજ રૂ. ૪,૧૯,૨૮૧/- ચૂકવી દીધા છે અને લાંબા વિલંબ પછી ૧૭.૨.૨૦૧૧ ના રોજ ઓછી રકમ રૂ. ૩,૯૨,૮૪૦/- ચૂકવી છે અને તે પણ પોતાની સામાન્ય આદત મુજબ અરજદારને મુકદ્દમાબાજીના વિવિધ તબક્કાઓ હેઠળ અહીં-તહીં ધક્કા ખવડાવ્યા પછી, અને કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી અને એપેલેટ ઓથોરિટી દ્વારા કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું પાલન કર્યા વિના પસાર કરાયેલા આક્ષેપિત આદેશો રદ કરવા અને રેકૉર્ડ પર સ્પષ્ટ દેખાતી અધિકારક્ષેત્રની ભૂલ સુધારવા;"

૩. અરજદાર દ્વારા માંગવામાં આવેલી રાહતને પ્રથમ નજરે વાંચતા એવું ફલિત થાય છે કે અરજદાર ગ્રેચ્યુઇટીની ચૂકવણીમાં થયેલા વિલંબને કારણે વ્યાજનો દાવો કરે છે.

૩.૧ જોકે, અરજીના મેમોમાં અને કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી સમક્ષ દાખલ કરાયેલી અરજીમાં માંગવામાં આવેલી રાહતને સંયુક્ત રીતે વાંચતા એવું બહાર આવે છે કે વાસ્તવમાં અરજદાર ગ્રુપ ઈન્સ્યોરન્સ માસ્ટર પોલિસી [એલ.આઈ.સી. ઓફ ઈન્ડિયાની] હેઠળ એલ.આઈ.સી. દ્વારા પ્રતિવાદી નં. ૩ ને ચૂકવવામાં આવેલી રકમ અને પ્રતિવાદી નં. ૩ દ્વારા તેને ચૂકવવામાં આવેલી રકમ વચ્ચેના તફાવતનો દાવો કરે છે.

૩.૨ એવું જણાય છે કે ગ્રુપ ઈન્સ્યોરન્સ માસ્ટર પોલિસી હેઠળ પોતાની જવાબદારી નિભાવતી વખતે, એલ.આઈ.સી. એ પ્રતિવાદી નં. ૩ બેંકને અમુક રકમ ચૂકવી હતી જે દાવેદારને [એટલે કે લાભાર્થીને] ગ્રેચ્યુઇટી પેટે ચૂકવવાની હતી.

૩.૩ એવું જણાય છે કે પ્રતિવાદી નં. ૩ બેંકે અધિનિયમ હેઠળ નિર્ધારિત ફોર્મ્યુલા મુજબ ગ્રેચ્યુઇટી પેટે ચૂકવવાપાત્ર રકમની ગણતરી કરી અને નક્કી કરી અને પ્રતિવાદી નં. ૩ બેંક દ્વારા આ રીતે મેળવવામાં આવેલી રકમ સંબંધિત કામદારને ચૂકવવામાં આવી હતી, જોકે, બેંકે કર્મચારી/દાવેદારને [એટલે કે લાભાર્થીને]

યોજના હેઠળ એલ.આઈ.સી. દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી રકમ ચૂકવી ન હતી ભલે એલ.આઈ.સી. દ્વારા ચૂકવાયેલી રકમ નોકરીદાતા – પ્રતિવાદી નં. ૩ બેંક દ્વારા સંબંધિત કર્મચારીને ચૂકવાયેલી રકમ કરતાં વધુ હતી.

૩.૪ આ પૃષ્ઠભૂમિમાં, કામદારે એક અરજી દાખલ કરી અને વાસ્તવમાં અને અસરકારક રીતે એવો દાવો કર્યો કે એલ.આઈ.સી. દ્વારા પ્રતિવાદી નં. ૩ બેંકને ચૂકવવામાં આવેલી રકમ તેને ચૂકવવી જોઈએ કારણ કે તે વધુ રકમ માટે હકદાર હશે અને વધુ સારા લાભ માટેનો તેનો અધિકાર માત્ર અધિનિયમ હેઠળની ફોર્મ્યુલા મુજબ ચૂકવવાપાત્ર રકમ પૂરતો મર્યાદિત ન હોવો જોઈએ.

૩.૫ કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી દ્વારા અરજદારના સદર દાવાને માત્ર એવા જ આધારે ફગાવી દેવામાં આવ્યો હતો કે કામદારના દાવાનો અગાઉ ન્યાયિક નિર્ણય થઈ ચૂક્યો છે અને તેથી, આવા નવા દાવાને ધ્યાનમાં લઈ શકાય નહીં કારણ કે આ દાવો રેસ-જ્યુડિકેટના સિદ્ધાંતોથી બાધિત છે. કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીના સદર નિર્ણયને, ત્યારબાદ અપીલમાં એપેલેટ ઓથોરિટી દ્વારા બહાલી આપવામાં આવી હતી, જેને આ અરજીમાં પડકારવામાં આવ્યો છે.

૪. અરજદાર તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી વાચ. વી. શાહે રજૂઆત કરી હતી કે એલ.આઈ.સી. એ પ્રતિવાદી નં. ૩ બેંકને રૂ. ૪,૧૯,૨૮૧/- ની રકમ ચૂકવી હતી અને સદર રકમ એ યોજના હેઠળ ગ્રેયુઈટી પેટે ચૂકવવાપાત્ર રકમ છે જેના માટે પ્રતિવાદી નં. ૩ બેંકે એલ.આઈ.સી. પાસેથી પોલિસી લીધી હતી અને

તેથી, સદર રકમ અરજદારને ચૂકવવી જોઈતી હતી. અરજદારના વિદ્વાન વકીલ શ્રી શાહે રજૂઆત કરી કે પ્રતિવાદી નં. ૩ બેંકે તેના બદલે ગ્રેચ્યુઈટી પેટે માત્ર રૂ. ૩,૯૨,૮૪૦/- ચૂકવ્યા હતા. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે એલ.આઈ.સી. દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી રકમ દાવેદારને ચૂકવવામાં આવેલી રકમ કરતાં વધુ હોવા છતાં, પ્રતિવાદી નં. ૩ બેંકે સદર વધુ રકમ ચૂકવી ન હતી. તેમણે રજૂઆત કરી કે જ્યારે સદર દાવો કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો, ત્યારે સદર વૈધાનિક સત્તાધિકારીએ સદર દાવા અંગે ગુણદોષના આધારે નિર્ણય લેવો જોઈતો હતો અને દાવો રેસ-જ્યુડિકેટથી બાધિત છે તેવા આધારે અરજી ફગાવી દેવી જોઈતી ન હતી.

૫. પ્રતિવાદી નં. ૩ બેંકના વિદ્વાન વકીલ શ્રી મેહુલ શાહે રજૂઆત કરી હતી કે જ્યાં સુધી પ્રતિવાદી નં. ૩ બેંકનો સંબંધ છે, તે સ્પષ્ટ છે કે જો એલ.આઈ.સી. દ્વારા કોઈ વધુ રકમ ચૂકવવામાં આવે છે, તો બેંક કાયદેસર રીતે આવી વધુ રકમ પોતાની પાસે રાખવા કે રોકી રાખવા હકદાર ન હોઈ શકે, પરંતુ પ્રતિવાદી નં. ૩ બેંકના જણાવ્યા મુજબ, અરજદાર પણ અધિકારના ભાગરૂપે સદર રકમ મેળવવા માટે હકદાર રહેશે નહીં, કારણ કે અરજદાર કામદારને સમાધાન મુજબ રકમ ચૂકવવામાં આવી હતી જે હેઠળ દાવેદારે સમાધાન મુજબ [તેને ચૂકવવામાં આવેલી] રકમ સ્વીકારવા સંમતિ આપી હતી અને તેથી, અરજદાર એલ.આઈ.સી. દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી રકમ માટે હકદાર નથી. તેમણે રજૂઆત કરી કે દાવેદારની અગાઉની અરજીનો કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી દ્વારા સમાધાનના

આધારે નિર્ણય કરવામાં આવ્યો હતો અને સમાધાન મુજબ કામદારને ચૂકવવા માટે જે રકમ નક્કી કરવામાં આવી હતી તે અગાઉથી જ કામદારને ચૂકવી દેવામાં આવી છે અને તેનાથી, સમાધાનની શરતો મુજબ પસાર કરાયેલા કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીના આદેશનું પાલન કરવામાં આવ્યું છે અને તેથી, અરજદાર દાવેદાર દ્વારા કરાયેલી પાછળની અરજી વાજબી નથી અને જાળવવાપાત્ર નથી.

૬. મેં અરજદારના વિદ્વાન વકીલ અને પ્રતિવાદી નં. ૩ બેંકના વિદ્વાન વકીલની રજૂઆતો પર વિચાર કર્યો છે અને આક્ષેપિત આદેશોની પણ તપાસ કરી છે.

૭. આ અરજીમાં અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા મુદ્દા પર વિચાર કરવા અને તેને સમજવા માટે, હકીકતલક્ષી પૃષ્ઠભૂમિ ધ્યાનમાં લેવી જરૂરી છે.

૭.૧ એમાં કોઈ વિવાદ નથી કે અરજદાર દાવેદાર પ્રતિવાદી બેંકમાં નોકરી કરતા હતા અને વ્યવસ્થાપન પર તેઓ પ્રતિવાદી બેંકની નોકરીમાંથી નિવૃત્ત થયા હતા.

૭.૨ અરજદાર – દાવેદારે દાવો કર્યો હતો કે જ્યારે તેમની નોકરીનો અંત આવ્યો ત્યારે પ્રતિવાદી બેંક – નોકરીદાતાએ ગ્રેયુઇટી પેટેની રકમ ચૂકવી ન હતી જે, તેમના મતે, ચૂકવવાપાત્ર હતી. આવા આક્ષેપ પર, અરજદારે કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી સમક્ષ દાવો/અરજી દાખલ કરી હતી. એવું જણાય છે કે તે સમયે, અન્ય ૨૯ કર્મચારીઓએ પણ પ્રતિવાદી નં. ૩ બેંક સામે દાવાઓ ઉઠાવ્યા હતા અને કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીએ ૨૯ અરજીઓમાં આદેશો પસાર કર્યા હતા. સદર આદેશો

આખરે રૂ. ૨૯ રિટ અરજીઓ મારફતે આ અદાલત સમક્ષ પહોંચ્યા હતા. સદર રૂ. ૨૯ અરજીઓનો આ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા સામાન્ય આદેશ દ્વારા નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો અને બાબતો કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીને રિમાન્ડ કરવામાં આવી હતી. એવું જણાય છે કે ત્યારબાદ, પક્ષકારો વચ્ચે સમાધાન થયું હતું [જ્યારે સદર રૂ. ૨૯ અરજીઓમાં આ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા રિમાન્ડ આદેશ મુજબ અરજીઓની નવેસરથી સુનાવણી કરવામાં આવી હતી] અને તેથી, કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીએ નવો આદેશ [આદેશો] પસાર કર્યો હતો. સત્તાધિકારીએ સમાધાનની શરતો મુજબ આદેશ [આદેશો] પસાર કર્યો હતો.

૭.૩ એમાં કોઈ વિવાદ નથી કે પ્રતિવાદી નં. ૩ બેંકે પ્રસ્તુત અરજદાર સહિતના તમામ દાવેદારોને સમાધાનની શરતો મુજબ કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીના આદેશ અનુસાર ચૂકવવાપાત્ર રકમ ચૂકવી હતી.

૭.૪ દાવેદારના જણાવ્યા મુજબ, પોલિસી હેઠળ એલ.આઈ.સી. એ પ્રતિવાદી નં. ૩ બેંકને જે રકમ ચૂકવી હતી તે તેમને ચૂકવવી જોઈતી હતી, જોકે, પ્રતિવાદી નં. ૩ બેંકે માત્ર એટલી જ રકમ ચૂકવી જે અધિનિયમની કલમ ૪ હેઠળ નિર્ધારિત ફોર્મ્યુલા અનુસાર ચૂકવવાપાત્ર હતી અને એલ.આઈ.સી. એ વાસ્તવમાં વધુ રકમ ચૂકવી હતી તે હકીકત હોવા છતાં સદર હકીકત તેમને જણાવવામાં આવી ન હતી અને સદર વધુ રકમ તેમને ચૂકવવામાં આવી ન હતી. તેથી, અરજદાર દાવેદારે કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી સમક્ષ બીજી અરજી દાખલ કરી અને આવી વધુ રકમ માટે પ્રાર્થના કરી.

૭.૫ સદર અરજી કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી દ્વારા રેસ-જ્યુડિકેટના આધારે ફગાવી દેવામાં આવી હતી. સદર આદેશને એપેલેટ ઓથોરિટી દ્વારા બહાલી આપવામાં આવી હતી. તેથી, અરજદાર દાવેદાર તે આદેશથી નારાજ થઈને આ અદાલત સમક્ષ આવ્યા છે જેના દ્વારા કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીએ રેસ-જ્યુડિકેટના આધારે તેમની અરજી ફગાવી દીધી હતી.

૮. એમાં કોઈ વિવાદ નથી કે એલ.આઈ.સી. પોલિસી હેઠળ, જે લાભ ઉપલબ્ધ હતો તે અધિનિયમની કલમ ૪ હેઠળની ફોર્મ્યુલા અનુસાર ઉપલબ્ધ લાભ કરતા સારો/વધુ હતો અને એ પણ કોઈ વિવાદ નથી કે એક લાભાર્થી તરીકે પ્રસ્તુત અરજદારના સંદર્ભમાં એલ.આઈ.સી. દ્વારા [પ્રતિવાદી નં. ૩ બેંકને] ચૂકવવામાં આવેલી રકમ બેંક દ્વારા અરજદારને અધિનિયમની કલમ ૪ હેઠળ નિર્ધારિત ફોર્મ્યુલા મુજબ અને તેની હેઠળ ચૂકવવામાં આવેલી રકમ કરતાં વધુ છે.

૮.૧ આગળ વધતા પહેલા, અધિનિયમની કલમ ૪[૫] ને ધ્યાનમાં લેવી સુસંગત છે જે આ મુજબ વંચાય છે:—

"૪[૫] આ કલમમાં રહેલી કોઈ બાબત કર્મચારીના નોકરીદાતા સાથેના કોઈપણ એવોર્ડ અથવા કરાર અથવા કોન્ટ્રાક્ટ હેઠળ ગ્રેચ્યુઇટીની વધુ સારી શરતો મેળવવાના અધિકારને અસર કરશે નહીં."

સદર જોગવાઈ એવી જોગવાઈ કરે છે કે જો કોઈ કરાર/કોન્ટ્રાક્ટ હેઠળ વધુ સારી શરતો/લાભ ઉપલબ્ધ હોય તો કર્મચારી આવા વધુ સારા લાભનો દાવો કરવા અને મેળવવા હકદાર રહેશે.

૮.૨ આ તબક્કે, કલમ ૪એ હેઠળની જોગવાઈને પણ ધ્યાનમાં લેવી સુસંગત છે જે ૧.૧૦.૧૯૮૭ થી અધિનિયમમાં દાખલ કરવામાં આવી છે [૧૯૮૭ ના કાયદા ૨૨ ની કલમ ૫ દ્વારા] જે આ મુજબ વંચાય છે:—

"[૪એ. ફરજિયાત વીમો.— [૧] યોગ્ય સરકાર દ્વારા આ સંબંધમાં જાહેર કરવામાં આવે તેવી તારીખથી અમલમાં આવે તે રીતે, કેન્દ્ર સરકાર અથવા રાજ્ય સરકારની માલિકીના અથવા નિયંત્રણ હેઠળના નોકરીદાતા અથવા સંસ્થા સિવાયના દરેક નોકરીદાતાએ, પેટા-કલમ [૨] ની જોગવાઈઓને આધીન રહીને, આ અધિનિયમ હેઠળ ગ્રેચ્યુઇટી પેટે ચૂકવણી માટેની પોતાની જવાબદારી માટે, લાઈફ ઈન્સ્યોરન્સ કોર્પોરેશન ઓફ ઈન્ડિયા એક્ટ, ૧૯૫૬ [૧૯૫૬ નો ૩૧] હેઠળ સ્થપાયેલ લાઈફ ઈન્સ્યોરન્સ કોર્પોરેશન ઓફ ઈન્ડિયા અથવા અન્ય કોઈપણ નિર્ધારિત વીમાદાતા પાસેથી નિર્ધારિત રીતે વીમો મેળવવો પડશે: પરંતુ અલગ-અલગ સંસ્થાઓ અથવા સંસ્થાઓના વર્ગ માટે અથવા અલગ-અલગ વિસ્તારો માટે અલગ-અલગ તારીખો નક્કી કરી શકાશે.

[૨] થી [૬] xxx xxx"

૮.૩ સદર જોગવાઈ ગ્રેચ્યુઈટી ચૂકવવાની જવાબદારી માટે વીમો મેળવવાની નોકરીદાતા પર વૈધાનિક જવાબદારી લાદે છે. આવા વીમા/કોન્ટ્રાક્ટ હેઠળ કર્મચારી "લાભાર્થી" રહેશે.

૯. અધિનિયમની કલમ જઅ એ હકીકતને વધુ સ્પષ્ટ કરે છે કે પોલિસી એ પક્ષકારો વચ્ચેનો કરાર છે અને સંબંધિત કર્મચારી આવી પોલિસી/કોન્ટ્રાક્ટ હેઠળ લાભાર્થી છે અને નોકરીદાતા માત્ર સંબંધિત કર્મચારીને ગ્રેચ્યુઈટી પેટે ચૂકવવાપાત્ર રકમનો ટ્રસ્ટી છે અને નોકરીદાતા એલ.આઈ.સી. પાસેથી જે પણ રકમ મેળવે છે, તેણે તે સંબંધિત કર્મચારીને આપવી જ પડશે અને નોકરીદાતાને તે રોકી રાખવાનો કોઈ અધિકાર નથી અને તે વધુ રકમ અથવા તો તેનો કોઈ ભાગ પોતાની પાસે રાખી શકશે નહીં. આવી રકમ, જો રોકી રાખવામાં આવે કે અટકાવી રાખવામાં આવે, તો તે અનધિકૃત ગણાશે અને વ્યાજ સાથે ચૂકવવાપાત્ર રહેશે. એલ.આઈ.સી. સાથેની પોલિસી હેઠળ ઉપલબ્ધ રકમ લાભાર્થી/કર્મચારીના લાભ માટે અને તેમના હિસાબમાં છે જેઓ વાસ્તવિક લાભાર્થીઓ છે અને તેથી, તે સંબંધિત કર્મચારીના હાથમાં જવી જોઈએ અને નોકરીદાતા પોલિસી હેઠળ ચૂકવવામાં આવેલી રકમ પોતાની પાસે રાખી શકશે નહીં, અથવા તો રોકી પણ શકશે નહીં. આ ઉપરાંત, અધિનિયમની કલમ જઅ સાથે વંચાણમાં લેતાં કલમ જ[પ] ના પ્રકાશમાં પણ, પોલિસી/કોન્ટ્રાક્ટ હેઠળની વધુ રકમ લાભાર્થી એટલે કે સંબંધિત કર્મચારીને આપવી જ જોઈએ.

૯.૧ તેથી, જ્યારે વર્તમાન કેસમાં, પોલિસી હેઠળની જોગવાઈના પ્રકાશમાં

એલ.આઈ.સી. એ પ્રતિવાદી નં. ૩ બેંકને વધુ/ઊંચી રકમ ચૂકવી હતી અને એલ.આઈ.સી. એ પ્રસ્તુત અરજદારને ચૂકવવાપાત્ર ગ્રેચ્યુઇટી પેટે સદર રકમ ચૂકવી છે, ત્યારે સદર વધુ રકમ સંબંધિત લાભાર્થી/કર્મચારીને આપવી જ જોઈએ અને ચૂકવવી જોઈએ.

૯.૨ એવા કિસ્સાઓમાં જ્યાં આવો વધુ લાભ [કર્મચારી માટે ઉપલબ્ધ અને ચૂકવવાપાત્ર હોવા છતાં] સંબંધિત કર્મચારીને ચૂકવવામાં આવતો નથી, ત્યારે અધિનિયમ હેઠળ સબમિટ કરાયેલી અરજી પર, સત્તાધિકારી આવો વધુ સારો લાભ એવોર્ડ – મંજૂર કરી શકે છે અને કર્મચારી આવી વધુ રકમ મેળવવા માટે હકદાર રહેશે.

૯.૩ જોકે, એવા કિસ્સાઓમાં જ્યાં આવી વધુ રકમ, ચૂકવવાપાત્ર હોવા છતાં, નોકરીદાતા દ્વારા ચૂકવવામાં આવતી નથી, ત્યારે કલમ ૪[પ] કર્મચારીને વધુ સારા લાભનો દાવો કરવા અને મેળવવા સક્ષમ બનાવે છે, જો તે કામદારો/યુનિયન સાથેના કોઈપણ સમાધાન અથવા એવોર્ડ અથવા કોન્ટ્રાક્ટ/પોલિસી [જે, હવે, એક વૈધાનિક જરૂરિયાત છે] ના આધારે ઉપલબ્ધ હોય.

૧૦. આ બાબતને ધ્યાનમાં લેતાં, કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીએ અધિનિયમની કલમ ૪[પ] અને કલમ ૪[એ] હેઠળની જોગવાઈઓની કાળજીપૂર્વક તપાસ કરવી જોઈતી હતી અને કામદારનો દાવો ટકી શકે તેમ છે કે કેમ અને મંજૂર થવાને પાત્ર

છે કે નહીં તે અંગે ગુણદોષના આધારે દાવો નક્કી કરવો જોઈતો હતો. તેના બદલે, કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીએ રેસ-જ્યુડિકેટના આધારે અરજદારની અરજી સરળતાથી અને સીધી જ ફગાવી દીધી.

૧૦.૧ પ્રથમ દ્રષ્ટિએ, અરજદારના દાવાને રેસ-જ્યુડિકેટથી બાધિત કહી શકાય નહીં, કારણ કે યોજનાના પ્રકાશમાં અરજદાર વધુ લાભ/રકમ માટે હકદાર છે કે નહીં તે મુદ્દો અગાઉની કાર્યવાહીમાં કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી દ્વારા અથવા તો આ અદાલત દ્વારા પણ [સામાન્ય આદેશ હેઠળ જેના દ્વારા કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી દ્વારા નવેસરથી વિચારણા કરવા માટે બાબતો રિમાન્ડ કરવામાં આવી હતી] નક્કી કરવામાં આવ્યો ન હતો.

૧૦.૨ વધુમાં, જે સમાધાન હેઠળ કામદારને રકમ ચૂકવવામાં આવી હતી તેમાં પોલિસીનો સંદર્ભ ન હતો અને સમાધાનમાં એવી કોઈ શરત કે કર્મચારીની ઘોષણા સમાવિષ્ટ નથી કે પોલિસી હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર રકમને ધ્યાનમાં લીધા વિના [અધિનિયમની કલમ જઅ હેઠળ લેવામાં આવેલ], કામદાર સમાધાન હેઠળ દર્શાવેલ રકમ સ્વીકારવા સંમત થયો હતો અને તેણે પોલિસી હેઠળ ઉપલબ્ધ વધુ સારો લાભ મેળવવાનો અધિકાર જતો કર્યો હતો. કર્મચારી/દાવેદારે ક્યારેય વધુ લાભ જતો કર્યો ન હતો અને તેથી, રેસ-જ્યુડિકેટના આધારે દાવો ફગાવી શકાયો ન હોત.

૧૦.૩ સમાધાન અને/અથવા કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીના અગાઉના આદેશમાં એવી

જોગવાઈ કરવામાં આવી ન હતી કે એવું કોઈ તારણ નોંધવામાં આવ્યું ન હતું કે દાવેદાર કામદાર એ બાબતથી વાકેફ હતો અને/અથવા તેને જાણ કરવામાં આવી હતી કે તે પોલિસી હેઠળ ઉપલબ્ધ વધુ રકમ/વધુ સારો લાભ મેળવવા માટે હકદાર છે અને/અથવા એલ.આઈ.સી. એ પોલિસી હેઠળ અગાઉથી જ વધુ રકમ ચૂકવી દીધી છે અને અરજદારે સભાનપણે અને જાણકારી અને માહિતી સાથે કે તે યોજના/પોલિસી હેઠળ એલ.આઈ.સી. દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર સદર વધુ રકમ માટે હકદાર છે, આવી વધુ રકમ મેળવવાનો અધિકાર જતો કર્યો હતો અને યોજના/પોલિસી હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર રકમ કરતાં ઓછી રકમ સ્વીકારવા સંમત થયો હતો.

૧૦.૪ વધુમાં, અગાઉની કોઈપણ કાર્યવાહીમાં આ મુદ્દો ક્યારેય ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો, તો પછી નક્કી કરવાનો તો પ્રશ્ન જ નથી. તેથી પણ, રેસ-જ્યુડિકેટના આધારે અરજી ફગાવી દેવા માટે કોઈ કારણ કે વ્યાજબીપણું ન હતું.

૧૧. અધિનિયમ હેઠળની જોગવાઈ નિર્ધારિત કરે છે કે જો આવો લાભ ઉપલબ્ધ હોય તો કામદાર વધુ લાભનો દાવો કરવા અને મેળવવા માટે હકદાર રહેશે અને સત્તાધિકારી અધિનિયમની કલમ જન્મે હેઠળની પોલિસી અને/અથવા કોન્ટ્રાક્ટ અથવા એવોર્ડના આધારે દાવાનો ન્યાયિક નિર્ણય કરવાનો ઇનકાર કરશે નહીં. કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી પાસે વધુ લાભ માટેના દાવાનો ન્યાયિક નિર્ણય કરવાનું

અધિકારક્ષેત્ર અને સત્તા તેમજ ફરજ છે.

૧૧.૧ આ બાબતને ધ્યાનમાં લેતાં, દાવેદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીને રેસ-જ્યુડિકેટના આધારે ફગાવી દેવાને બદલે ગુણદોષના આધારે ધ્યાનમાં લઈને નક્કી કરવી જોઈતી હતી.

૧૧.૨ આ ઉપરાંત, સિવિલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૧ હેઠળનો સિદ્ધાંત, અદાલતમાં દાવાઓ/કાર્યવાહીના સંદર્ભમાં લાગુ પડે છે અને અદાલત દ્વારા તેનો ઉપયોગ અને અમલ કરી શકાય છે. જોકે, અધિનિયમ હેઠળના સત્તાવાળાઓએ સદર જોગવાઈ/સિદ્ધાંત આચાર કરીને અને લાગુ કરીને એટલે કે અરજી રેસ-જ્યુડિકેટના સિદ્ધાંતોથી બાધિત છે તેવા આધારે પ્રસ્તુત અરજદારની અરજી ફગાવી દીધી. કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી અને એપેલેટ ઓથોરિટીએ સદર આધાર પર વધુ સારા લાભની માંગણી કરતી પ્રસ્તુત અરજદારની અરજી ફગાવી દેવામાં ભૂલ કરી.

૧૧.૩ જોકે સત્તાધિકારી એક જ કર્મચારી દ્વારા એક જ નોકરીદાતા સામે સમાન દાવા માટે અને સમાન હકીકતો પર બીજી દાવો અરજીનો ન્યાયિક નિર્ણય કરવાનો ઇનકાર કરી શકે છે, જો સમાન પક્ષકારો વચ્ચે સમાન દાવા માટે સમાન હકીકતો પરની એક અરજી ગુણદોષના આધારે અગાઉથી જ નક્કી કરવામાં આવી હોય, પરંતુ ગ્રેયુઈટીની ચુકવણી અધિનિયમ [પેમેન્ટ ઓફ ગ્રેયુઈટી એક્ટ] ની જોગવાઈઓ હેઠળ રચાયેલી કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી અથવા એપેલેટ

ઓથોરિટી સિવિલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૧ હેઠળની જોગવાઈનો ઉપયોગ કરીને કોઈ દાવો અરજીને પ્રાથમિક તબક્કે જ એ હકીકતની અવગણના કરીને ફગાવી શકે નહીં કે અરજી હેઠળ કરવામાં આવેલો દાવો સમાન પક્ષકારો વચ્ચેની કોઈપણ અગાઉની કાર્યવાહીમાં ક્યારેય રજૂ કરવામાં આવ્યો ન હતો, ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો કે તેનો ન્યાયિક નિર્ણય લેવાયો ન હતો.

૧૧.૪ વર્તમાન કેસમાં, પ્રસ્તુત દાવો અરજી [જે આ અરજીનો વિષય છે] સબમિટ કરતા પહેલા અરજદારે સમાન દાવો ઉઠાવ્યો ન હતો. રેકૉર્ડ પર એવું સાબિત કરવા માટે કંઈ નથી કે જ્યારે અગાઉની અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી અને/અથવા સામાન્ય સમાધાન થયું હતું તે સમયે, તે વાકેફ હતો કે એલ.આઈ.સી. એ પોલિસી-કોન્ટ્રાક્ટ [જેના તે લાભાર્થી હતા] હેઠળ વધુ રકમ ચૂકવી હતી અને તેણે સદર અગાઉની અરજીમાં સદર રકમ માટે દાવો ઉઠાવ્યો હતો.

૧૧.૫ વાસ્તવમાં, ઉપર દર્શાવેલ પાસાઓ અને મુદ્દાઓના સંદર્ભમાં આક્ષેપિત આદેશોમાં કોઈ ચર્ચા કરવામાં આવી નથી. આદેશો હકીકતલક્ષી તેમજ કાનૂની પાસાઓ પર સંપૂર્ણપણે મૌન છે. આ મુદ્દાઓ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યા વિના જ આદેશો પસાર કરવામાં આવ્યા છે. તેથી પણ, રેસ-જ્યુડિકેટના આધારે દાવો અરજી ફગાવી દેવા માટે કોઈ વ્યાજબીપણું ન હતું.

૧૨. આ ઉપરાંત, વધુ સારા લાભ માટેની પ્રસ્તુત અરજદારની અરજી ફગાવી

દેતી વખતે, સદર સત્તાવાળાઓ એ સમજવામાં નિષ્ફળ રહ્યા કે અધિનિયમની કલમ જ[પ] જે કર્મચારીને વધુ સારો અથવા વધુ લાભ માંગવાનો અધિકાર આપે છે [જો કોઈ યોજના અથવા પોલિસી અથવા કોન્ટ્રાક્ટ હેઠળ ઉપલબ્ધ હોય] અને તેથી, કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી આવી અરજીનો ન્યાયિક નિર્ણય કરવા અને ગુણદોષના આધારે યોગ્ય આદેશ પસાર કરવા બંધાયેલી રહેશે.

૧૨.૧ સત્તાધિકારી અધિનિયમની કલમ જ[એ] ને ધ્યાનમાં લેવામાં પણ નિષ્ફળ રહ્યા જે નોકરીદાતા પર ચુકવણીની જવાબદારી માટે પોલિસી/વીમો લેવાની જવાબદારી લાદે છે.

૧૨.૨ સત્તાધિકારીએ એ બાબત પણ ધ્યાનમાં ન લીધી કે પોલિસી લાભને વૈધાનિક મર્યાદા સુધી મર્યાદિત કરતી નથી.

૧૨.૩ સત્તાધિકારી એ ધ્યાનમાં લેવામાં પણ નિષ્ફળ રહ્યા કે નોકરીદાતા એલ.આઈ.સી. દ્વારા પોલિસી હેઠળ ચૂકવવામાં આવેલી રકમનો માત્ર ટ્રસ્ટી છે અને તેથી, એલ.આઈ.સી. દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી રકમ/રકમનો ભાગ પોતાની પાસે રાખી કે રોકી શકે નહીં.

૧૩. અગાઉના સમયે, અરજદાર પોલિસી વિશે અને/અથવા એ હકીકત વિશે વાકેફ હતો કે કેમ કે એલ.આઈ.સી. એ નોકરીદાતાને વધુ/ઊંચી રકમ ચૂકવી હતી અને બેંકે લાભાર્થીને પૂરી રકમ આપી ન હતી અને/અથવા શું તેણે સદર

હકીકતોની જાણકારી સાથે દાવાનું સમાધાન કર્યું હતું કે કેમ, તે હકીકતના મુદ્દાઓ છે જે સત્તાધિકારી દ્વારા ધ્યાનમાં લેવા જ જોઈએ અને યોગ્ય પુરાવાના પ્રકાશમાં જ તેનો નિર્ણય કરી શકાય. તેથી પણ, સદર પાસાઓને ધ્યાનમાં લીધા અને નિર્ણય કર્યા વિના અરજી ફગાવી શકાય ન હોત.

૧૪. જો એવું માની લેવામાં આવે કે પ્રસ્તુત અરજદારે ગ્રેચ્યુઈટીની ચુકવણી માટે નિર્દેશ માંગતી અરજી દાખલ કરી હતી [તે સદર ૨૯ અરજદારો સાથેના અરજદારોમાંનો એક હતો] અને આવી અરજીમાં તેણે ગ્રેચ્યુઈટીનો દાવો કર્યો હતો, પરંતુ તે હકીકત કે તે સમયે, દાવો અધિનિયમ હેઠળની ફોર્મ્યુલા/જોગવાઈ અનુસાર ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો [અને એલ.આઈ.સી. સાથેના કરારના પ્રકાશમાં નહીં અને તે સમયે, એલ.આઈ.સી. દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી વધુ રકમ માટે કોઈ દાવો સદર અરજીમાં કરવામાં આવ્યો ન હતો] તેની અવગણના કરી શકાય નહીં અને સત્તાધિકારીએ રેસ-જ્યુડિકેટના આધારે અરજી ફગાવી દેતી વખતે તેની અવગણના કરવી જોઈતી ન હતી.

૧૫. વાસ્તવિક હકીકત એ છે કે અગાઉના કોઈપણ તબક્કે અરજદારે એલ.આઈ.સી. સાથેની પોલિસીના આધારે અને/અથવા તેના સંદર્ભમાં અને/અથવા એલ.આઈ.સી. દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી વધુ રકમના સંદર્ભમાં વધુ લાભ માટે દાવો રજૂ કર્યો ન હતો. આ બાબતને ધ્યાનમાં લેતાં, અધિનિયમમાં એવું કંઈ નથી જે કર્મચારીને કોઈપણ પોલિસી અથવા કોન્ટ્રાક્ટ હેઠળ ઉપલબ્ધ રકમનો દાવો કરવા માટે મૂળભૂત અરજી રજૂ કરતા અટકાવે.

૧૬. અધિનિયમની કલમ ૪[૧] હેઠળ પૂરી પાડવામાં આવેલ જોગવાઈ મુજબ જ્યારે ગ્રેચ્યુઇટી ચૂકવવાપાત્ર બને ત્યારે કર્મચારીને ગ્રેચ્યુઇટીની પૂરેપૂરી રકમ ચૂકવવી એ નોકરીદાતાની ફરજ છે. તે તબક્કે, અધિનિયમ હેઠળની ફોર્મ્યુલા તેમજ પોલિસી અથવા કોન્ટ્રાક્ટ મુજબ ગ્રેચ્યુઇટીની ગણતરી કરવાની અને વધુ ફાયદાકારક હોય તેવા દરે ગ્રેચ્યુઇટી ચૂકવવાની ફરજ નોકરીદાતાની રહેશે.

૧૬.૧ જો નોકરીદાતા પોતાની ફરજ નિભાવવામાં નિષ્ફળ જાય અને ગ્રેચ્યુઇટી પેટેની રકમ ન ચૂકવે, તો કર્મચારી યોગ્ય અરજી સાથે કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીનો સંપર્ક કરી શકે છે, પરંતુ માત્ર એટલા માટે કે પ્રારંભિક તબક્કે કર્મચારી પોતાની અરજીમાં વધુ સારા અથવા વધુ લાભનો દાવો કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે અને પોતાનો દાવો અધિનિયમ હેઠળની ફોર્મ્યુલા મુજબ ગણતરી કરેલી રકમ પૂરતો મર્યાદિત રાખે છે, તો પછી, તે આવી ઘટ અથવા તફાવતનો દાવો કરવા માટે અરજી જાળવી શકે છે અને નોકરીદાતા કર્મચારી દ્વારા મૂળ/પ્રારંભિક દાવામાં આવી ઘટ હોવાના આધારે વધુ સારો લાભ ચૂકવવામાં પોતાની નિષ્ફળતા/કસૂરને વાજબી ઠેરવી શકે નહીં [જો કોઈ પોલિસી અથવા એવોર્ડ અથવા કોન્ટ્રાક્ટના આધારે ઉપલબ્ધ હોય].

૧૬.૨ કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી, પ્રાથમિક તબક્કે, એ શક્યતાને નકારી શકે નહીં કે જ્યારે કોઈ કર્મચારી શરૂઆતમાં પોતાનો દાવો ઉઠાવે છે [અધિનિયમ હેઠળની ફોર્મ્યુલા મુજબ] ત્યારે તે વાકેફ ન પાડે હોય અને/અથવા તેને ખબર ન હોય

અને/અથવા તેને પોલિસી વિશે અને/અથવા પોલિસીની શરતો અનુસાર એલ.આઈ.સી. દ્વારા વધુ રકમ ચૂકવવાપાત્ર છે [અથવા અગાઉથી જ ચૂકવાઈ ગઈ છે] તે હકીકત વિશે ક્યારેય જાણ કરવામાં આવી ન હોય. આમ, કોઈપણ દ્રષ્ટિકોણથી, રેસ-જ્યુડિકેટના આધારે પ્રાથમિક તબક્કે જ અરજી ફગાવી દેવાનો નિર્ણય વાજબી નથી અને ટકાવી શકાય તેમ નથી.

૧૬.૩ તે સંજોગોમાં, જો આવો વધુ લાભ ઉપલબ્ધ હોય, પરંતુ નોકરીદાતા દ્વારા ચૂકવવામાં ન આવે અથવા સત્તાધિકારી દ્વારા એવોર્ડ ન કરવામાં આવે, તો અધિનિયમની કલમ ૪[૫] ના આધારે મળવાપાત્ર રકમની માંગણી કરતી બીજી અરજીને સિવિલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૧ આચાર કરીને અને લાગુ કરીને નકારી શકાય નહીં. અધિનિયમની કલમ ૪[૫] હેઠળની જોગવાઈને ધ્યાનમાં લેતાં, સત્તાધિકારી, જો તેને કેસની હકીકતો પરથી જણાય અને જો તે દાવા અને તેના વ્યાજબીપણા વિશે સંતુષ્ટ હોય, તો વધુ/વધુ સારો લાભ મંજૂર કરી શકે છે, ભલે અરજદારે કોઈ કારણસર [ઉદાહરણ તરીકે જ્ઞાન અથવા માહિતીના અભાવે] અગાઉની અરજીમાં આવા લાભનો દાવો ન કર્યો હોય.

૧૭. ગ્રેચ્યુઈટીની ચુકવણી અધિનિયમ [પેમેન્ટ ઓફ ગ્રેચ્યુઈટી એક્ટ] એ કલ્યાણકારી કાયદો છે અને અધિનિયમની કલમ ૪[૫] કર્મચારીને સત્તાધિકારી સમક્ષ અરજી દ્વારા ગ્રેચ્યુઈટી પેટે ચૂકવવાપાત્ર વધુ રકમના રૂપમાં વધુ સારો લાભ માંગવાની મંજૂરી આપે છે. તેથી, વિશેષ કાયદા હેઠળની કલ્યાણકારી જોગવાઈ અને આવી વિશેષ જોગવાઈ દ્વારા ઊભી કરાયેલી અને આપવામાં

આવેલ અધિકારને ટેકનિકલ આધાર એટલે કે રેસ-જ્યુડિકેટના સિદ્ધાંત પર નકારી કે નિષ્ફળ બનાવી શકાય નહીં.

૧૮. અધિનિયમ એક કલ્યાણકારી અને સામાજિક કલ્યાણ અધિનિયમ છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં લેતાં, કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીની ન્યાયિક નિર્ણયની સત્તાનું સંકુચિત અથવા કડક રીતે અને એવી રીતે અર્થઘટન ન કરી શકાય અને ન કરવું જોઈએ જે સત્તાધિકારીની સત્તાને મર્યાદિત કરે અથવા ઘટાડે, પરંતુ સત્તાધિકારીની સત્તાનું એવી રીતે અર્થઘટન થવું જોઈએ જે અધિનિયમ અથવા ચોક્કસ જોગવાઈના ઉદ્દેશ્યને આગળ વધારે. કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટી નક્કર ન્યાય કરવા માટે યોગ્ય આદેશ પસાર કરવા અને અરજીમાં દાવો કરેલી રકમથી મર્યાદિત રહ્યાની લાગણી અનુભવ્યા વિના કામદારને ચૂકવવાપાત્ર ગ્રેચ્યુઈટી પેટે પૂરેપૂરી રકમ ઉપલબ્ધ કરાવવા માટે સક્ષમ છે, ખાસ કરીને ત્યારે જ્યારે અધિનિયમમાં કલમ ૪[૫] જેવી જોગવાઈ હોય જે અધિનિયમ હેઠળની ફોર્મ્યુલા મુજબ ચૂકવવાપાત્ર રકમ ઉપરાંત વધુ લાભ માટેના દાવાને મંજૂરી આપે છે.

૧૮.૧ વધુમાં, કલમ ૭[૩] અને કલમ ૭[૩એ] માં "ચૂકવવાપાત્ર" શબ્દનો ઉપયોગ અને "....સત્તાધિકારી નક્કી કરશે ... અને જો તપાસના પરિણામે કોઈ રકમ ચૂકવવાપાત્ર જણાય તો સત્તાધિકારી નોકરીદાતાને આવી રકમ ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપશે...." શબ્દપ્રયોગ સ્પષ્ટ કરે છે કે સત્તાધિકારીની જવાબદારી નોકરીદાતાને "જે રકમ ચૂકવવાપાત્ર જણાય તે ચૂકવવાનો" નિર્દેશ આપતો આદેશ પસાર કરવાની છે અને તેથી, અધિનિયમની કલમ ૪[૫] સાથે

વંચાણમાં લેતાં કલમ ૭ હેઠળની સદર જોગવાઈઓના પ્રકાશમાં, "ચૂકવવાપાત્ર રકમ" શોધી કાઢવાની અને નક્કી કરવાની તથા આવી રકમ માટે આદેશ પસાર કરવાની જવાબદારી સત્તાધિકારીની છે અને સત્તાધિકારીએ નિર્દેશને માત્ર અરજદાર દ્વારા અરજીમાં દર્શાવેલી મર્યાદા સુધી મર્યાદિત કરવાની જરૂર નથી. સત્તાધિકારી પણ રેસ-જ્યુડિકેટના આધારે દાવાને બાધિત કરવા માટે સિવિલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૧ હેઠળની જોગવાઈ આચાર કરી શકશે નહીં અને લાગુ કરી શકશે નહીં અને સત્તાધિકારીએ સિવિલ પ્રોસિજર કોડના ઓર્ડર-૨ નિયમ-૨ ની સમાનતા લાગુ ન કરી શકે અને ન કરવી જોઈએ અને એવા આધારે અરજી ફગાવી શકશે નહીં કે અરજદારે સંપૂર્ણ/આખો દાવો રજૂ કર્યો ન હતો અને સદર જોગવાઈ લાગુ કરીને ગ્રેયુઈટીની ચુકવણી માટે નિર્દેશ માંગતી વખતે વધુ સારા/વધુ લાભનો દાવો કર્યો ન હતો અથવા એવા આધારે કે અરજદાર સિવિલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૧૧ ના પ્રકાશમાં બાધિત છે.

૧૯. વર્તમાન કેસમાં, સત્તાવાળાઓએ પ્રસ્તુત અરજદારની અરજી ફગાવી દેવામાં ભૂલ કરી છે જેના દ્વારા અરજદારે પોલિસી હેઠળ તેને મળવાપાત્ર રકમના તફાવતની ચુકવણી માટે પ્રાર્થના કરી હતી જેમાં તે લાભાર્થી હતો.

૨૦. એ નોંધવું સુસંગત છે કે કેસની હકીકતો પરથી એ બહાર આવ્યું છે કે વાસ્તવમાં, નોકરીદાતા બેંક પોતે, તે રકમની ટ્રસ્ટી છે અને કર્મચારી/લાભાર્થી માટે છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં લઈને, તેણે એલ.આઈ.સી. પાસેથી મળેલી પૂરી રકમ અરજદાર કર્મચારીને આપવી જોઈતી હતી. પરંતુ નોકરીદાતાએ અનધિકૃત

રીતે, મનસ્વી રીતે અને ગેરવાજબી રીતે વધુ રકમ પોતાની પાસે રાખી અને માત્ર એટલી જ રકમ ચૂકવી જે અધિનિયમની કલમ ૪ હેઠળની ફોર્મ્યુલા મુજબ ચૂકવવાપાત્ર હતી. અરજદારના જણાવ્યા મુજબ જ્યારે તેને ખબર પડી કે એલ.આઈ.સી. એ તેને ચૂકવવામાં આવેલી રકમ કરતાં વધુ/ઊંચી રકમ ચૂકવી હતી, ત્યારે તેને અહેસાસ થયો કે તે વધુ રકમ મેળવવા માટે હકદાર છે અને તેથી, તેણે પ્રસ્તુત અરજી દાખલ કરી.

૨૧. કમનસીબે, સત્તાવાળાઓ ઉપરોક્ત પાસાઓને ધ્યાનમાં લેવામાં અને સમજવામાં નિષ્ફળ રહ્યા અને એ પણ સમજવામાં નિષ્ફળ રહ્યા કે અરજદાર, વધુ/ઊંચી રકમ માટેની પોતાની હકદારી વિશે અજાણ હોવાથી તેણે પોતાની અરજીમાં આવી વધુ રકમ માટે પ્રાર્થના કરી ન હતી પરંતુ જ્યારે તેને વધુ રકમ માટેની પોતાની હકદારી વિશે જાણ થઈ, ત્યારે તેણે પ્રસ્તુત અરજી દાખલ કરી હતી અને તેને સમજ્યા વિના સત્તાવાળાઓએ રેસ-જ્યુડિકેટના આધારે ગેરવાજબી રીતે અરજી ફગાવી દીધી.

૨૨. આ બાબતને ધ્યાનમાં લેતાં, અરજી મંજૂર થવા પાત્ર છે અને સત્તાવાળાઓ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશો રદ થવા પાત્ર છે. તેથી, નીચે મુજબનો આદેશ પસાર કરવામાં આવે છે:—

[a] રેસ-જ્યુડિકેટના આધારે પ્રસ્તુત અરજદારની અરજી ફગાવી દેતા સત્તાવાળાઓ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશો રદ કરવામાં આવે છે.

[b] આથી જાહેર કરવામાં આવે છે કે પ્રસ્તુત અરજદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીનો ન્યાયિક નિર્ણય કરવાની અને નક્કી કરવાની જવાબદારી સત્તાધિકારીની છે અને પ્રસ્તુત અરજી સદર આધાર પર ફગાવી શકાઈ ન હોત.

[c] એવું પણ ઠરાવવામાં આવે છે અને જાહેર કરવામાં આવે છે કે પ્રતિવાદી બેંક એલ.આઈ.સી. પાસેથી મળેલી રકમની ટ્રસ્ટી છે અને તે એવી રકમ અટકાવવા કે રોકી રાખવા હકદાર નથી જે અન્યથા અરજદારને ગ્રેયુઈટી પેટે ચૂકવવાપાત્ર હોય. પ્રતિવાદી બેંક / નોકરીદાતા ટ્રસ્ટી તરીકે એલ.આઈ.સી. દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી રકમ ધરાવે છે અને તેણે તે રકમ સંબંધિત કર્મચારીને આપવી જોઈએ અને બેંક/નોકરીદાતાને કાયદામાં એલ.આઈ.સી. દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી રકમ એટલે કે અધિનિયમ મુજબ ચૂકવવાપાત્ર રકમ અને પોલિસી હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર [અ અને એલ.આઈ.સી. દ્વારા ચૂકવાયેલી] રકમ વચ્ચેનો તફાવત રોકી રાખવાનો કોઈ અધિકાર નથી.

[d] અધિનિયમ મુજબ ચૂકવવાપાત્ર રકમ અને એલ.આઈ.સી. દ્વારા ચૂકવાયેલી રકમને ધ્યાનમાં લીધા પછી અરજદારને ચૂકવવાપાત્ર ચોક્કસ રકમના નિર્ધારણને સરળ બનાવવા અને અરજદારને ચૂકવવી જરૂરી રકમના નિર્ધારણ અને ગણતરીને પણ સરળ બનાવવા તથા વ્યાજ [જે ચુકવણીમાં થયેલા વિલંબના પ્રકાશમાં ન ચૂકવાયેલી રકમ પર ચૂકવવાપાત્ર હશે] ના નિર્ધારણને સરળ બનાવવા માટે કાર્યવાહી કંટ્રોલિંગ ઓથોરિટીને રિમાન્ડ કરવામાં આવે છે

અને અરજી ધ્યાનમાં લેવાનો અને અરજદારને વ્યાજ સાથે ચૂકવવાપાત્ર રકમ નક્કી કરવાનો અને તેની ગણતરી કરવાનો તથા બેંકને અરજદારને અધિનિયમની જોગવાઈઓ મુજબ નક્કી કરવાના થતા વ્યાજ સાથે ગ્રેયુઇટીની રકમ ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપતો યોગ્ય આદેશ પસાર કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

[e] સત્તાધિકારીને આ આદેશની પ્રમાણિત નકલ મળ્યાની તારીખથી બને તેટલી વહેલી તકે સમગ્ર પ્રક્રિયા પૂર્ણ કરવાનો પણ નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

ઉપરોક્ત અવલોકનો અને નિર્દેશ સાથે, પ્રસ્તુત અરજીનો નિકાલ કરવામાં આવે છે. રૂલ ઉપરોક્ત હદ સુધી નિરપેક્ષ કરવામાં આવે છે.

સહી/–

(કે.એમ. ઠાકર, ન્યાયમુર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.